

Návrh zákona o řízení a kontrole veřejných financí

**Konference NKÚ
„Připravme se na změny (v legislativě)“**

14. listopadu 2024

**Ministerstvo financí
České republiky**

Aktuální stav návrhu zákona

- Návrh zákon úspěšně prošel LRV 10/2024
- Projednávání a schválení návrhu zákona vládou 11/2024
- **Předpokládané předložení návrhu zákona do Poslanecké sněmovny 11/2024**
- Předpokládaná platnost 01/2026
- **Předpokládaná účinnost 01/2027**

Shrnutí hlavních změn

- Zavedení **základních zásad** pro řízení a kontrolu veřejných financí
- **Změny v oblasti řídicí kontroly:**
 - ✓ Povinnost upravit vnitřní kontrolní systém **vnitřním předpisem**
 - ✓ Větší důraz na **odpovědnost příkazce operace**
 - ✓ **Zjednodušení procesu řídicí kontroly** a zavedení účinných výjimek
- **Centralizace interního auditu** na úrovni správců kapitol orgánů státní správy
- Povinné dodržování **Globálních standardů interního auditu** vydávaných IIA
- Převedení veřejnosprávní kontroly ze strany MF na **vrchní audit**, který bude využívat auditní postupy
- Větší důraz na **omezování duplicit kontrol** a rozšíření povinnost kontroly koordinovat

Základní zásady

1. **Zásada řádného finančního řízení** – s veřejnými prostředky je každý povinen nakládat účelně, hospodárně a efektivně
2. **Zásada spolupráce** – orgány veřejné správy jsou povinny vzájemně spolupracovat, svou kontrolní činnost koordinovat a přejímat sdílené výsledky vždy, když je to možné (zásada jednotného auditu)
3. **Zásada prevence** – orgány veřejné správy jsou povinny klást při výkonu kontroly a auditu důraz na prevenci selhání a nápravu systémových nedostatků
4. **Zásada přístupu založeného na hodnocení rizik** – orgány veřejné správy jsou k řízení a kontrole veřejných financí povinny přistupovat na základě hodnocení rizik
5. **Zásada rozdělení práv a povinností** – orgány veřejné správy při řízení a kontrole veřejných financí zajistí rozdělení práv a povinností při přípravě, schvalování, provádění a kontrole operací mezi více osob (princip čtyř očí)
6. **Zásada zachování auditní stopy** – orgány veřejné správy jsou povinny uchovávat záznamy o úkonech v rámci řízení a kontroly veřejných financí a o nastavení a změnách systému

Změny v oblasti řídicí kontroly

1. Zavedení povinnosti nastavit a udržovat přiměřený a účinný vnitřní kontrolní systém vnitřním předpisem, vč. definice, co je považováno za „přiměřený a účinný vnitřní kontrolní systém“:

- Odpovídá vnějším podmínkám, složitosti organizační struktury a charakteru úkolů organizace
- Vytváří podmínky pro řádné plnění úkolů a cílů organizace
- Umožňuje včas identifikovat rizika a přijímat k nim opatření
- Poskytuje včasné, relevantní a spolehlivé informace pro řízení a kontrolu veřejných financí
- Umožňuje včas identifikovat závažné nedostatky, přijímat k nim opatření a sledovat jejich plnění
- Je v souladu s právními a vnitřními předpisy

Změny v oblasti řídicí kontroly

3. Stanovení osoby příkazce operace jako osoby schvalující operaci v celém jejím rozsahu:

- Správce rozpočtu a hlavní účetní jednotlivé aspekty operace **prověřují** ale **neschvalují**
- Zavedení možnosti v odůvodněných případech pověřit správcem rozpočtu či hlavním účetním **jinou osobu než zaměstnance** orgánu veřejné správy

4. Vymezení povinností a odpovědností osob vykonávajících řídicí kontrolu (příkazce operace, správce rozpočtu, hlavní účetní) přímo v zákoně

5. V zákoně jsou stanoveny výjimky z povinnosti provést předběžnou řídicí kontrolu:

- Institut „limitovaného příslibu“ nahrazen obecněji formulovanou výjimkou u operací pro zajištění potřeb vyplývajících z běžné provozní činnosti – možnost provést souhrnně pro více operací
- Stanovena výjimka pro operace, jejichž uskutečnění vyplývá z právního předpisu, opatření obecné povahy, rozhodnutí soudu nebo správního orgánu – neprovede se v plném rozsahu
- Stanovena výjimka pro příjmové operace, které nebylo možné předvídat, pro výdajové operace, je-li nezbytné zabránit újmě a pro operace související s plněním úkolu, který nesnese odkladu – provede se kontrola následně

Změny v oblasti interního auditu

1. Povinnost **zřídit interní audit** ze zákona se bude týkat těchto orgánů veřejné správy:
 - Správce kapitoly státního rozpočtu
 - Státní fond
 - Zdravotní pojišťovna
 - Veřejná vysoká škola
 - Zpravodajská služba
 - Státní organizace Správa železnic
 - Kraje a hlavní město Praha
 - Městská část hlavního města Prahy nad 15 000 obyvatel, nestanoví-li hlavní město Praha jinak
 - Obce a městské části/městské obvody statutárních měst nad 15 000 obyvatel, nestanoví-li statutární město jinak
2. **Útvary interního auditu budou interní audit vykonávat podle mezinárodních/globálních standardů vydávaných Institutem interních auditorů (IIA)**

Změny v oblasti interního auditu

3. Útvary interního auditu budou **centralizovány na úrovni správců kapitol státního rozpočtu**/Centralizace interního auditu se netýká územních samosprávných celků
4. Upraveno vymezení činnosti útvaru interního auditu, který podle zákona:
 - Prověřuje **plnění úkolů, záměrů a cílů organizace, dodržování zk. zásad**. Prověřuje **přiměřenost a účinnost vnitřního kontrolního systému a dodržování právních předpisů a vnitřních předpisů** orgánu veřejné správy
 - Provádí **poradenskou činnost** pro orgán veřejné správy, u kterého interní audit vykonává
5. Upraven **postup interního auditu včetně souvisejících lhůt**
6. Povinnost zajistit alespoň jednou za 5 let **externí hodnocení kvality interního auditu**:
 - U ministerstev může externí hodnocení kvality provést Ministerstvo financí nebo auditorská společnost
 - Ostatní orgány veřejné správy mohou zajistit i v rámci twinningu s obdobnými organizacemi
 - Správci kapitol státního rozpočtu předávají zprávy z hodnocení kvality Ministerstvu financí
7. Útvar interního auditu každoročně zpracovává **roční zprávu o výsledcích interního auditu**

Změny v oblasti veřejnosprávní kontroly

1. Nahrazení **veřejnosprávní kontroly hospodaření interním auditem u správců kapitol státního rozpočtu** s ohledem na centralizaci interního auditu:
 - Omezení veřejnosprávní kontroly na **oblast veřejné finanční podpory** (u orgánů státní správy)
 - Správci kapitol státního rozpočtu vůči svým organizačním složkám a příspěvkovým organizacím budou uplatňovat **centralizovaný interní audit**, pokud správce kapitoly státního rozpočtu/zřizovatel nerozhodne o zřízení útvaru interního auditu přímo u podřízené organizace
2. Ministerstvo financí bude namísto stávající veřejnosprávní kontroly vykonávat **vrchní audit**:
 - Organizační složky státu, státní fondy, státní příspěvkové organizace, Správa železnic (s výjimkami: Kancelář prezidenta republiky, Kancelář Poslanecké sněmovny, Kancelář Senátu, Ústavní soud, Nejvyšší kontrolní úřad, Kancelář Veřejného ochránce práv a Úřad Národní rozpočtové rady)
 - Vrchní audit má prověřovat:
 - a) dodržování zásad řízení a kontroly veřejných financí
 - b) přiměřenost a účinnost vnitřního kontrolního systému
 - c) dodržování právních předpisů a přímo použitelných předpisů EU

Omezování duplicit kontrol

1. Zrušení duplicitních kontrolních kompetencí **Ministerstva financí** a **orgánů finanční správy**
2. S ohledem na zásadu spolupráce formulovány **povinnosti pro koordinaci a spolupráci** kontrolních orgánů
 - Zákonem je stanovena povinnost **vkládat plány kontrol** do informačního systému Ministerstva financí (IS FKVS MKP), vyhodnocovat potenciální duplicity kontrol a kontroly **koordinovat** s cílem předcházet neodůvodněnému souběhu kontrol pro:
 - a) poskytovatele veřejné finanční podpory
 - b) orgány zapojené do správy zahraničních prostředků
 - c) auditní orgán
 - d) Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
 - e) orgány Finanční správy (při správě odvodů za PRK, **nikoliv všechny kontroly FS**)
 - Výše uvedené orgány mají při kontrolách **využívat výsledky kontrol** jiných kontrolních orgánů
 - Auditního orgánu se s ohledem na požadavky EK týká pouze povinnost plány kontrol vkládat

Děkuji za pozornost.

vrchní ředitel sekce Finanční řízení a audit

Ing. Jiří Fojtík

Jiri.Fojtik@mfcrcz

+420 257 042 916

